

С Т А Н О В И Щ Е

На дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен
„доктор на науките“

от проф. д-р Цветка Атанасова Стоенчева

професионално направление 3.8. „Икономика“

Университет за национално и световно стопанство – София

Относно: придобиване на образователна и научна степен „доктор на науките“, област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, по професионално направление 3.7. „Администрация и управление“

Основание за представяне на рецензията: заповед № 92/17.02.2026г. на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“- Варна.

Автор на дисертационния труд: д-р АНДЖЕЙ ЯНОВСКИ

Тема на дисертационния труд:

„Управление на талантите в животозастрахователната индустрия – моделът и емпиричната му проверка“ (Talent management in life insurance industry – the model and its empirical verification)

1. Информация за докторанта:

Авторът на дисертацията д-р Анджей Яновски е докторант на самостоятелна подготовка във ВСУ „Черноризец Храбър – Варна.

Дисертационният труд е обсъден и предложен за защита пред научното жури на катедрен съвет на катедра „Администрация и управление“ към факултет „Социални, стопански и компютърни науки“.

Авторът на дисертацията е професор в Катедрата по икономика на Европейския университет по медицински и социални науки, Варшава, Полша, както и главен научен сътрудник (CSO) на Nord Partner Ltd, член на PIB Broker Group.

Становището е изготвено в съответствие с изискванията на чл. 9 ал.2 от Закона за развитие на академичния състав в Република България и правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България и наукометричните изисквания за получаване на научна степен „доктор на науките“ на ВСУ „Черноризец Храбър -Варна.

2. Обща характеристика на дисертационния труд.

Дисертацията е с обем 386 страници и се състои от въведение, изложение в пет глави, заключение, списък с литература и 4 приложения (14 страници). Съдържанието на всяка глава е разделено на отделни параграфи, като в края на всяка глава са направени конкретни изводи. Основният текст съдържа 53 таблици и 40 фигури. Списъкът с литература включва 669 заглавия на полски и английски език. Използваната литература е богата, разнообразна и актуална. Използваните източници са правилно цитирани. Таблиците и фигурите са коректно представени. Те нагледно представят получените резултати.

Поставената цел съответства на темата на дисертационния труд. Задачите, които си поставя дисертанта съответстват на структурата на дисертационния труд.

Представеният за оценка дисертационен труд, като структура и съдържание е добре балансиран и има логическа обвързаност между отделните части.

Настоящото изследване включва въведение, пет глави и заключение. **Въведението** разглежда въпроси, свързани с управлението на таланти в

научната и организационната среда. Посочват се актуалните тенденции, съпътстващи това явление, научният проблем, целта и конкретните задачи на изследването, обектът и предметът му, както и изследователските хипотези, чието проверяване цели постигането на целта на дисертационния труд.

В петте глави на дисертацията са разгледани животозастрахователните компании и тяхното въздействие върху икономиката, същността на таланта в науката за управлението, организационният контекст на управлението на таланти, Австрийската икономическа школа, като основа за интегративния модел на управление на таланти, идентифицират се системните фактори на управление на човешките ресурси, които определят ефективността на операциите на животозастрахователните компании.

В заключението са посочени резултатите от проведеното изследване и най-важните съществени изводи.

Посоченият обем е достатъчен, за да бъдат представени резултатите.

Авторът демонстрира осведоменост по проблематиката и добросъвестно използване на литературните източници.

3. Положителни качества на дисертационния труд.

- Темата е много актуална, полезна и дисертабилна. Има практическа насоченост.
- Между отделните глави на дисертацията има логическа обвързаност.
- Литературните източници са достатъчно изчерпателни.
- Правилно са формулирани обекта, предмета, задачите основната теза и подтези.
- Разработката е написана на ясен и правилен в терминологично отношение език.
- Проявява много доброто познаване и интерпретиране на теоретичните и нормативни аспекти.

4. Оценка на получените научни и научно приложни резултати

Работата има научен, научно-приложен и приложен принос.

Най-значимите резултати с характер на приноси намират израз в:

- Разработването на емпирично валидиран интегративен модел на управление на таланти позволява точни стратегии за подбор, наемане и развитие, съобразени с изискванията на сектора.

- Персонализирани стратегии за обучение и въвеждане в длъжност, ръководени от данни, предоставят полезен инструмент за компаниите, позволявайки незабавно подобряване на ефективността и продуктивността.

- Въвежда ново определение за таланта, специфично за животозастрахователната индустрия, като го дефинира като резултат от разпределен процес на вземане на решения и специфични индивидуални способности.

- Комбинирайки доминиращите теоретични подходи – личност, компетенции и ефективност – интегративният модел на управление на таланти е разработен като цялостна рамка, адекватна за животозастрахователната индустрия.

- Изследването включва техники на изкуствен интелект в изследванията на управление на таланти.

- Конструираният интегративен модел може да бъде приложен във всяка индустрия, ориентирана към продажби на индивидуални клиенти, напр. фармация, финансови услуги или бързооборотни стоки.

От приложна гледна точка:

- Моделът е създаден на базата на оригинално емпирично изследване с участие на животозастрахователни агенти от доминиращите компании в Полша; резултатите са теоретично и емпирично валидирани и моделът е готов за използване в процедурите за управление на таланти.

- Определени са желаните интензивности на личностни черти на бъдещи ефективни агенти, които могат да се използват директно при подбор и наемане.

- Разработени са профили на компетенции на ефективен агент, което улеснява ефективното разпределение на дейности за развитие според нуждите на компанията и елиминира по-малко значимите действия.

- Предложени са стратегии за обучение и развитие, съобразени с оптималния набор компетенции за нови и опитни агенти.

- Монографията може да служи като ценен ресурс за вземащите решения в животозастрахователните компании, като демонстрира, че лицата със средно и усъвършенствано ниво на компетентност допринасят значително за финансовите резултати на организацията и следва да бъдат включени в процесите на управление на таланти.

Формулираните приноси отразяват точно постиженията в дисертационния труд и съответстват на поставените задачи.

Считам, че теоретичните и теоретико-приложните приноси са лично дело на докторанта.

5. Оценка на публикациите по дисертацията.

Докторантът посочва значителен брой публикации по темата на дисертацията.

Посочените от докторанта публикации са публикувани и научната общност е информирана за постигнатите резултати.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът отразява вярно и точно основните моменти в дисертацията. Представени са убедително авторски решения и научно-приложните резултати.

Авторефератът вярно отразява същността на разработката.

7. Препоръка:

Препоръчвам на кандидата да продължи участието в международни научни форуми в чужбина и включване в научни и научно-приложни проекти.

8. Заключение

Дисертационният труд изследва значим проблем.

Основната цел на дисертацията е постигната, а конкретните задачи са решени. Тезата на изследването е доказана.

На базата на представените документи и изследователски труд и приносните моменти от проведеното изследване мога да направя заключението, че кандидатът Анджей Яновски отговаря на изискванията и препоръчвам на уважаваните членове на научното жури да подкрепят решение „ЗА“ присъждане на образователната и научна степен „доктор на науките“ по професионално направление 3.7 „Администрация и управление“.

03.04.2026г.

София

Написал становището

проф. д-р Цв. Стоенчева